

ליבי ברקסון ז"ל *

קווים לדמותה

ליבי היתה אישיות דגולה, שכל ימיה פעלה למען החינוך העברי בארץ ובארצות הברית.

בנעוריה למדה עברית בבית הוריה ושם גם ספגה מן המסורת והתרבות העברית, בהגיעה לניו-יורק הצטרפה לחבורה של המחנכים הראשונים, שהחלו בפעולה חינוכית-יהודית בניו-יורק. בחוג זה טיפלה ליבי במיוחד בנערות בגיל ביה"ס התיכון, מספר שנים ניהלה מחנה-קיץ בשם "מודיעין" — שיצא לו שם בין יהודי ניו-יורק, היא וחבריה למפעל חינוכי זה הצליחו להקים מרכז ציוני תוסס, והשפיעו רבות על תניכיהם ביצירת יחס של כבוד לערכי היהדות, ללשון העברית ולארץ-ישראל. בשנות השלושים עלתה ליבי לארץ עם בעלה, ד"ר י.ד. ברקסון, שנתמנה ע"י הגבי הנרייטה סאלד כמנהל מחלקת החינוך של הוועד הלאומי. במשך שש שנים ישבה בירושלים, וביתה הפך למרכז רוחני לעולי ארצות הברית. באותה תקופה התעניינה ליבי בתכנית של ד"ר אפרים הראובני להקים גן בוטני של צמחי התנ"ך, ולרעיון זה נשארה נאמנה גם לאחר שובה לארה"ב, וסייעה רבות לבן, לנוגה הראובני, בהגשמת התכנית.

מדי פעם בפעם היתה ליבי עולה לביקור בארץ. בביקורה בשנת 1960 הכירה את מפעלנו — "קרן בית הספר" — ספריות לילדי ישראל, שיסדה הגב' בן-צבי בשנת 1954 בהיותה רעיית הנשיא המנוח. כאדם שתרבות הספר יקרה בעיניו, וכמחונך היודע להעריך את מקומו של ספר הקריאה בחינוך הדור הצעיר, קסם לה לליבו המפעל, וכדוגמתו ובמקביל לו הקימה בניו-יורק את הסניף, שקראה לו "מילד לילד", שמגמתו היתה לקרב את הילד בגולה לילד במולדת באמצעות ספרים מיוחדים, וליצור קשר בין ילדי ישראל בארה"ב לארץ ולמגשימי חזון המדינה. במשך עשה שנים היתה ליבי הרוח החיה של המפעל, ופעלה רבות כדי להכניס מאוירת הארץ לבתיה"ס בארה"ב, להכשיר לבבות ולקרב את הנוער לעלייה לארץ.

* המערכת נתבקשה להדגיש, שאין שום קירבה משפחתית בין מר ג. ברקסון לבין המנוחה.

ליבי היתה אישיות אצילה, מחנכת בחסד, אהובה על כל אלה שהכירוה ועבדו במהיצתה, ולמרות כושרה העדיפה תמיד תפקידים צנועים, שאין אישיותה מתבלטת בהם, אבל משקיבלה עליה מעשה היתה מקדישה לו את כל מחשבתה, כוחה ומרצה. היתה לה תודעה יהודית עמוקה ויחס לבבי חם וער לערכים הנצחיים של עמנו, ובזה השפיעה והדביקה רבים. בביקוריה החוזרים ונשנים בארץ השתדלה לבוא במגע עם מחנכים ועם בתי ספר, והצליחה לשתף אנשים דגולים במפעלה, כגון: תמר דה טולה-פיל, מרים פרוינד, גב' גמרנט, גבי כהן ועוד, — כולן יחד הקימו וקיימו את המפעל "מילד לילד", שפעל בבתי"ס היהודיים בניו-יורק.

ליבי עוררה לשיתוף פעולה את אנשי המחלקה לחינוך של הסוכנות היהודית בניו-יורק, עמדה בקשר מתמיד עם הנהלת הקרן בירושלים, והיתה מאיצה בנו לשלוח ספרים עבריים המתאימים לילדי ישראל בניו-יורק — אלבומים של תמונות משחקים וחומר על חגי ישראל ובמיוחד — על חג העצמאות. לאחר שנוסד בניו-יורק סניף למכירת ספרי ילדים מארץ-ישראל, דאגה ליבי שכל בתי הספר, כל הספר-יות במרכזים הקהליים ובתי הכנסת ירכשו לפי ההדרכה מן המרכז בירושלים ספרים מתאימים לילדים שבגרו.

מזי פעם בפעם, כשהיתה מבקרת בישראל, היתה משתתפת בסימפוזיונים של הקרן בירושלים ובישובי העולים, והיתה מעבירה את שיטת הטיפול בילד בישראל למנסדות החינוך בגולה. מכל ביקור היתה מביאה לבתי הספר בניו-יורק את רשמיה הנלהבים מן המגע עם ילדי הארץ. זכורה לי במיוחד התרגשותה באחד הסימפוזיונים, שמערך ביישוב עולים בחבל לכיש, כשהתנהל דיון על ספרו של אליעזר שמאלי "אנשי בראשית". אחד התלמידים אמר: "הרי גיבור הספר היה כמו רובינזון קרוזו", קפצה ילדה ומיחתה: "איזו רובינזון קרוזו? כאן מופיע חלוץ יהודי, שידע כי המולדת שוממה ועלינו להחיות אותה, ואילו רובינזון הגיע לאי בודד במקרה...". מה מאד התפעלה ליבי מן השיחה הזאת, ולא אחת הזכירה אותה במכתביה, וסיפרה שהיא מצטטת את דברי הילדה הזאת לעתים קרובות, כשהיא מדברת עם ילדים בניו-יורק.

אשר ליבי ביקרה באחרונה בירושלים כבר היתה בריאותה מאד רופפת, אף על פי כן התעניינה, כמו בשנים קודמות, בדרכי החינוך בארץ ולמרות חולשתה הגופנית הספיקה לבקר בכמה וכמה בתי ספר הקשורים לקרן. באותה שעה עוד היתה ערה ופעילה ולפניה תוכניות רבות לפעולה. לצערנו — כבר אז ידענו שימיה קצרים. בהנחה של ליבי ברקסון אנו מוסיפים לפעול בקרן ובקשרים עם ילדי ישראל בארה"ב, ותהא חוברת זו על הנושא ספרות ילדים בישראל זכר למפעליה הברוכים.

רחל בן-צבי